

VOORMETING EN HET KADER VAN
BUURTPREVENTIEPROJECTEN

Bureau Criminaliteitspreventie
A.G. van Dijk
Amsterdam, 29 april 1986

INHOUD

	Pagina
1 nleiding	1
2 De participatiemeting	2-7
3 Voormeting bij Buurtpreventieprojecten	8-14
4 De uitgebreide enquête onder buurtbewoners	15-28

1 INLEIDING

In Nederland wordt momenteel voorzichtig geëxperimenteerd met buurtpreventieprojecten (in het vervolg kortweg BPV-projecten). Om initiatieven op dit terrein te ondersteunen, is door de werkgroep Buurtpreventie het 'Raamwerk Buurtpreventie' opgesteld en door Bureau criminaliteitspreventie een literatuurstudie uitgevoerd. Daarmee is een theoretisch en organisatorisch kader voor BPV-projecten weergegeven. De twee publikaties bieden echter geen praktische hulpmiddelen die bij de uitvoering van BPV-projecten gebruikt kunnen worden. In de onderhavige notitie worden wel een aantal hulpmiddelen aangereikt. Deze hulpmiddelen hebben betrekking op het doen van (voorbereidend) onderzoek.

- Allereerst wordt in hoofdstuk 2 het meten van de participatiebereidheid onder buurtbewoners behandeld. De geëikte methode daarvoor is een bewonersenquête. Een dergelijke enquête behoeft slechts uit een paar vragen te bestaan: de participatiemeting sec (PMS). In sommige gevallen zal het echter nuttig zijn om de participatiemeting met een paar vragen uit te breiden: de participatiemeting plus (PMP). Van beide enquêtes zullen voorbeelden worden gegeven.
- In veel projecten zullen de onderzoeksactiviteiten zich hopelijk niet beperken tot het meten van de participatiebereidheid. Voordat een BPV-project van start gaat, zijn er vele relevante vragen die alleen door middel van een voormeting te beantwoorden zijn. In hoofdstuk 3 wordt aangegeven op welke verschillende manieren de meest voorkomende vragen beantwoord kunnen worden.
- Een van die methoden is een uitgebreide buurtbewoners enquête (UBB). In hoofdstuk 4 worden de belangrijkste organisatorische aspecten en de bouwstenen (vragenblokken) van een UBB-enquête behandeld.

Er wordt in deze notitie in het midden gelaten wie het onderzoek uitvoert. Als men het onderzoek niet door RBVM of korps of district wordt uitgevoerd, maar aan een andere instantie wordt uitbesteed, is deze notitie een nuttig hulpmiddel voor de begeleiding van het onderzoek.

2 DE PARTICIPATIEMETING

2.1 Waarom een participatiemeting

Als het goed is, gaat men bij de selectie van buurten die zich lenen voor BPV-projecten niet over een nacht ijs. De keuze van buurten dient immers gebaseerd te zijn op politiegegevens over criminaliteit en (gemeentelijke) gegevens over sociale en demografische kenmerken van buurten (zie ook het Raamwerk pag. 16). Toch mag er niet zonder meer vanuit worden gegaan dat men met de op basis van die gegevens geselecteerde buurt wel goed zal zitten. Er is immers een vraag die alleen door de betrokkenen zelf met 100% zekerheid te beantwoorden is: 'Willen de buurtbewoners wel meedoen?'. Het antwoord op deze vraag moet natuurlijk bekend zijn voordat een BPV-project van start gaat. Als men een project start waarvoor de buurt niet geïnteresseerd is, wordt niet alleen tijd verknoeid maar ook gezichtsverlies geleden.

Om de bereidheid tot deelname te peilen, ligt het voor de hand buurtbewoners een korte vragenlijst af te nemen. Voorafgaand aan het uitvoeren van zo'n enquête zijn de volgende vragen van belang:

1. Worden alle huishoudens geënquêteerd of wordt er een steekproef getrokken?
2. Wordt er schriftelijk of via bezoek aan huis geënquêteerd*?

ad 1:

Het enquêteren van alle buurtbewoners verdient duidelijk de voorkeur. Als dat niet gebeurt, loopt men het grote risico dat buurtbewoners als volgt gaan reageren: "Waarom zijn de burens wel gevraagd of ze mee willen doen en wij niet? Wat is dat voor een waardeloze gang van zaken.....".

Indien men uit tijdsoverwegingen zou willen volstaan met het houden van een enquête onder een steekproef, dringt zich bovendien direct de vraag op of er dan wel tijd genoeg is voor de uitvoering van het BPV-project zelf.

ad 2:

Ook hier een uitgesproken voorkeur voor de meest arbeidsintensieve methode: het aan huis bezoeken van de buurtbewoners. Daar zijn de volgende redenen voor:

- Door het aan huis bezoeken is een hoge response (percentage huishoudens dat de enquête beantwoordt) vrijwel zeker. Als men schriftelijk enquêteert is de non-response over het algemeen vrij hoog en blijft het onduidelijk hoe de niet-invullers over deelname aan het project denken.
- Het aan huis bezoeken kan -als het door politiefunctionarissen wordt gedaan- een positief effect hebben op de relatie tussen politie en publiek en daarmee ook op de acceptatie van het BPV-project door de buurtbewoners.

*=Telefonisch enquêteren komt hier niet in aanmerking. Bij korte enquêtes in een klein gebied is er nauwelijks tijdswinst ten opzichte van enquêteren via bezoek aan huis, terwijl er van persoonlijk contact niet veel overblijft.

Als voor huis-aan-huis bezoek wordt gekozen zijn de volgende richtlijnen van belang:

- Het is van belang dat met name de potentiële BPV-deelnemers worden ondervraagd; niet volwassen leden van huishoudens komen dus niet of nauwelijks voor deze enquête in aanmerking.
- De tijdstippen waarop geënuquêteerd wordt, moeten zo gekozen worden dat verschillende 'deelpopulaties' uit de buurt thuis worden getroffen. Dat houdt bijvoorbeeld in dat men ook 's avonds op pad gaat om buurtbewoners die overdag werken te spreken te krijgen.
- Er moeten zowel vrouwen als mannen geënuquêteerd worden. Het is immers niet onmogelijk dat de houding ten opzichte van buurtpreventie mede met de factor 'geslacht' samenhangt.
- In buurten waar veel buitenlanders wonen, verdient het aanbeveling met organisaties voor buitenlanders samen te werken. Zij zouden bijvoorbeeld behulpzaam kunnen zijn bij het afnemen van enquêtes.
- De enquêteurs mogen geen angstgevoelens bij de buurtbewoners opwekken. Dus geen opmerkingen in de trant van: "We hebben deze buurt uitgekozen, omdat de criminaliteit hier de pan uitrijst".

2.2 Modelvragenlijst voor participatiemeting sec (PMS)

1. Noteer geslacht ondervraagde
man/vrouw
2. Bent u bereid mee te doen aan een buurtpreventieproject
(zie voor een toelichting de begeleidende brief of brochure)?
☐ Ja (door naar vraag 4)
☐ Nee
3. Waarom bent u niet bereid mee te doen?
.....
.....
.....
.....
.....
4. Wilt u adviezen over het voorkomen van misdrijven?
☐ Ja
☐ Nee

5. Wat voor soort activiteiten wilt u doen?

Enquêteur: Lees antwoordmogelijkheden voor en kruis de activiteiten aan, die men wil ondernemen

- ☐ Periodiek bijwonen van vergaderingen met buurtbewoners over het aanpakken van problemen in de buurt
- ☐ Verdachte situaties melden bij de politie
- ☐ Het merken van uw bezittingen met postcode en huisnummer
- ☐ Afspraken maken met de burens om op elkaars woning te letten bij afwezigheid
- ☐ Overige maatregelen, die u zelf belangrijk vindt, te weten:

.....

6. Bent u bereid om op een later tijdstip een uitgebreide vragenlijst over criminaliteit te beantwoorden?

- ☐ Nee
- ☐ Ja, noteer adres van de respondent

.....

Toelichting op de PMS vragenlijst

- Deze modelvragenlijst moet worden aangepast aan de lokale situatie. Zo kunnen de antwoordcategorieën in vraag 5 worden ingekort of uitgebreid. Als men bijvoorbeeld te maken heeft met een buurt waar veel bejaarden wonen (die niet goed over straat durven) kan het 'escorteren van bejaarden' in het lijstje worden opgenomen.
- Bij vraag 3 dienen de enquêteurs 'door te vragen'. Als bijvoorbeeld het antwoord 'geen tijd' wordt gegeven, is het van belang er achter te komen of dit de enige reden is of dat er ook bepaalde negatieve opvattingen ten aanzien van buurtpreventie een rol spelen.
- Vraag 6 dient natuurlijk alleen gesteld te worden als men ook werkelijk van plan is een uitgebreide enquête te gaan houden.

2.3 Wanneer komt een 'participatiemeting plus' in aanmerking?

Bij veel BPV-projecten zal men in het kader van de voormeting geen uitgebreide vragenlijst (zoals in hoofdstuk 4 is opgenomen) aan buurtbewoners willen of kunnen voorleggen. In dat geval wordt de verleiding groot (er wordt immers toch al geënquêteerd) om in de participatiemeting een aantal extra vragen op te nemen.

Dat zijn dan met name vragen, die nodig zijn om na verloop van tijd uitspraken te kunnen doen over de 'totaaleffecten' van het project. Dat houdt natuurlijk wel in dat die vragen na 'verloop van tijd' nogmaals gesteld moeten worden.

Het ligt voor de hand dat die vragen betrekking hebben op slachtofferschap en angstgevoelens. De positieve effecten van BPV-projecten zullen immers vaak neer komen op reductie van slachtofferschap en angstgevoelens.

Overigens dient direct te worden aangetekend dat met een PMP-enquête slechts een globaal beeld van totaaleffecten oplevert. Zo kan er bijvoorbeeld alleen een beeld van het totaal aantal slachtoffers van bepaalde delicten worden verkregen. Uitsplitsingen van slachtofferschap naar bijvoorbeeld leeftijd en geslacht zou met zich mee brengen dat de enquête uitgebreider en tijdrovender wordt.

Er moet voor gewaakt worden dat het aantal vragen binnen de perken blijft: 10 vragen is ongeveer een maximum. Als dat niet gebeurt, gaat zowel het enquêteren zelf als de verwerking daarvan (er van uitgaande dat men alle buurtbewoners ondervraagt) veel te veel tijd kosten.

Ook bij de PMP-enquête geldt natuurlijk dat er het beste via de bezoek aan huis methode geënuquêteerd kan worden en zijn de daarbij opgesomde richtlijnen (pag. 4) eveneens van belang.

2.4 Vragenlijst voor participatiemeting plus (PMP)

1. Noteer het geslacht van de ondervraagde
Man/Vrouw
2. Bent u bereid mee te doen aan een buurtpreventieproject (zie voor een toelichting de begeleidende brief of brochure)?
0 Ja (door naar vraag 4)
0 Nee
3. Waarom bent u niet bereid mee te doen?
.....
.....
.....
4. Wilt u adviezen over het voorkomen van misdrijven?
0 Ja
0 Nee
5. Wat voor soort activiteiten wilt u doen?
Enquêteur: Lees antwoordmogelijkheden voor en kruis de activiteiten aan, die men wil ondernemen
0 Periodiek bijwonen van vergaderingen met buurtbewoners over het aanpakken van problemen in de buurt
0 Verdachte situaties melden bij de politie
0 Het merken van uw bezittingen
0 Afspraken maken met de burens om op elkaars woning te letten bij afwezigheid
0 Overige maatregelen, die u zelf belangrijk vindt, te weten:
.....
.....
.....
.....

6. Hoe vaak zijn u en de leden van uw huishouden in het afgelopen jaar slachtoffer geweest van de volgende misdrijven?
 Voor het doel van deze vragenlijst zijn wij alleen geïnteresseerd in de misdrijven die binnen deze buurt (zie bijgevoegde kaart) hebben plaatsgevonden.

Misdrijf	Aantal keren slachtoffer
Inbraak	..
Diefstal van (brom)fiets	..
Diefstal van motor of auto	..
Diefstal uit auto	..
Zakkenrollerij/tasjesroof	..
Lastig vallen/handtastelijkheden (op straat) al dan niet met sexuele bedoelingen	..
Vernieling	..
Anders, te weten:	..

7. Zijn er in deze buurt plekken of straten waar u liever niet komt?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 9)
8. Welke plekken/straten zijn dat en waarom?
, omdat.....
, omdat.....
, omdat.....
, omdat.....
9. Bent u thuis bang om slachtoffer te worden van een misdrijf?
☐ Nooit
☐ Soms
☐ Vaak/altijd
10. Bent u bereid om op een later tijdstip een uitgebreide vragenlijst over criminaliteit te beantwoorden?
☐ Nee
☐ Ja, noteer adres van de respondent

Toelichting op de vragenlijst

Bij deze PMP-enquête kan naast de opmerkingen die bij de PMS-enquête al zijn gemaakt, nog een kanttekening worden geplaatst:

- De antwoorden op de vragen 6 tot en met 9 kunnen later tijdens het BPV-project ook worden gebruikt bij discussies over criminaliteit en angstgevoelens in de buurt.

3 VOORMETING BIJ BUURTPREVENTIEPROJECTEN

3.1 Doelen van een voormeting

Voor een goede evaluatie van projecten is het noodzakelijk dat men weet hoe de situatie in een proefgebied is alvorens met een BPV-project begonnen wordt. Om daar achter te komen moet een voormeting worden gehouden.

Een voormeting heeft de volgende hoofddoelen*:

- Het bepalen van de situatie voor de start van het project opdat via een of meerdere vervolgmetingen kan worden nagegaan of het project tot verbeteringen (=gewenste veranderingen) in de situatie leidt.

Met andere woorden: een voormeting is noodzakelijk als men later wil nagaan of de gestelde doelen gehaald zijn.

Gelet op de (sub)doelstellingen van BPV-projecten (zie pag. 6 van het Raamwerk Buurtpreventie) zullen in dit verband met name slachtofferschap, angstgevoelens, het treffen van preventieve maatregelen, de samenwerking met de politie en de mate van sociale controle relevante onderzoeksitems zijn.

- Het (mede) op basis van de resultaten van de voormeting bepalen welke preventieve maatregelen in het kader van het project in aanmerking komen.

De voormeting die in dit hoofdstuk beschreven wordt, is bedoeld als onderdeel van een effectevaluatie. Dat wil niet zeggen dat de procesevaluatie minder belangrijk wordt geacht. Het is echter erg lastig om vooraf algemene richtlijnen voor een procesevaluatie op te stellen, aangezien de vorm van deze evaluatie sterk afhankelijk is van de type maatregelen die in een BPV-project genomen worden en van het 'soort' uitvoerders (politiefunctionarissen, buurtbewoners, gemeente-ambtenaren, etc.) waar men mee te maken heeft.

Verschillende methoden van onderzoek

Als men een voormeting wil gaan uitvoeren, is het van belang dat eerst twee voorbereidende stappen worden genomen:

- In de eerste plaats is het vanzelfsprekend noodzakelijk dat op een rijtje staat, wat men precies met een voormeting te weten wil komen.
- In de tweede plaats moet men zicht hebben op tijd (menskracht) en geld die voor de uitvoering van een voormeting beschikbaar zijn. Zo zou het bijvoorbeeld vervelend zijn om na het houden van een enquête tot de ontdekking te komen dat voor de verwerking van de stapel ingevulde vragenformulieren nog maar een halve dag beschikbaar is.

In dit verband is het ook van belang na te gaan met wie er samengewerkt kan worden. Soms zullen bijvoorbeeld onderzoeksafdelingen van grotere gemeentes een bijdrage kunnen leveren.

*=Vaak zal een voormeting beide doelen dienen, het is ook mogelijk dat slechts een van beide doelen wordt nagestreefd. In deze notitie gaan we er van uit dat een voormeting voor een BPV-project voor beide doelen gebruikt moet kunnen worden.

Als deze twee voorbereidende stappen achter de rug zijn, kan worden bepaald op welke wijze de voormeting plaats zou kunnen vinden.

Er zijn bij onderzoek verschillende methoden om aan de gewenste gegevens te komen. In het kader van een voormeting voor een BPV-project zijn met name de volgende methodes van belang:

- Gebruik maken van gegevens die reeds bij anderen aanwezig zijn.
- Verzamelen van gegevens via het interviewen van sleutelpersonen.
- Verzamelen van gegevens via (externe) observatie.
- Verzamelen van gegevens via panel-onderzoek.
- Verzamelen van gegevens door middel van een enquête.

3.2 Inventarisatie reeds beschikbare gegevens

Over het algemeen verdient het aanbeveling eerst na te gaan in hoeverre met bestaande gegevens antwoord te verkrijgen is op de gestelde voormetingsvragen.

Daarbij zal het natuurlijk in eerste instantie gaan om politiegegevens, maar daarnaast kunnen ook cijfers van gemeentelijke diensten* bruikbaar zijn.

Politiegegevens zullen vanzelfsprekend betrekking hebben op verschillende delictsvormen. Bij gemeentelijke diensten kunnen verschillende soorten gegevens worden verzameld. Bijvoorbeeld: gegevens over type woningen, grondgebruik, vernielingen en demografische gegevens (Zie ook Raamwerk pag. 19). Overigens zijn gemeentelijke gegevens vooral nuttig om te kunnen bepalen welke maatregelen in aanmerking komen; alleen gegevens over vernielingen zijn bruikbaar in het kader van het effectmetingsdoel.

Bij het inventariseren van bestaande gegevens zullen zich ongetwijfeld bepaalde problemen voordoen:

- Politiegegevens geven een vertekend beeld omdat (lang) niet alle misdrijven worden aangegeven. Bij bepaalde delicten, met name inbraak, is dat probleem echter niet zo sterk en bij dergelijke delicten kunnen alleen politiegegevens al een voldoende betrouwbaar beeld geven.
- Veel gegevens moeten voor het doel waar ze voor nodig zijn nog verder bewerkt worden. Zo is het erg optimistisch bij voorbaat te veronderstellen dat er reeds cijfers voor handen zijn, die precies betrekking hebben op het gebied waar het BPV-project moet gaan draaien. Als men met dergelijke problemen te maken krijgt, moet men zich steeds afvragen of het mogelijk is om binnen de bestaande randvoorwaarden (tijd en geld) de gegevens geschikt te maken voor het gewenste doel.

*=Soms zullen er nog meer instellingen (bijvoorbeeld woningbouwverenigingen en specifieke buurtorganisaties) zijn, die over relevante gegevens beschikken.

3.3 Interviews met sleutelpersonen

Bij de voorbereiding van een BPV-project is het (bijna) altijd noodzakelijk om overleg te plegen met de personen die veel van de buurt weten en een zekere invloed hebben op de gang van zaken in de buurt. In termen van de voorlichtingskunde kunnen we hier ook spreken van Intermediaire Kaders (IMK's). Een lijstje van mogelijk relevante sleutelpersonen ziet er als volgt uit:

- wijkagent,
- buurtopbouwwerker,
- kruidenier op de hoek,
- voorzitter van een winkeliersvereniging,
- voorzitter van een bewonerscomité/buurtvereniging,
- schoolhoofden,
- redactie wijkblad,
- voorzitter kerkbestuur,
- beheerders van openbare gebouwen (gemeenschapshuizen, sporthallen, etc.),
- voorzitter bejaardenvereniging,
- etc.

Welke sleutelpersonen voor een gesprek in aanmerking komen, is natuurlijk afhankelijk van het soort buurt waar een BPV-project gaat draaien. Zo zal men in een nieuwbouwwijk de kruidenier op de hoek niet meer aantreffen en krijgt men met de voorzitter van de winkeliersvereniging te maken. Ook voor andere sleutelpersonen geldt dat ze lang niet in alle buurten 'voorkomen'.

Het overleg met sleutelpersonen is om twee redenen van belang: In de eerste plaats om hun medewerking bij het BPV-project te verkrijgen. De sleutelpersonen kunnen immers hun invloed aanwenden om buurtbewoners warm te krijgen voor het project. Of negatief geformuleerd: als deze sleutelpersonen zich gepasseerd voelen, kan dat tot gevolg hebben dat het project niet goed van de grond komt.

In de tweede plaats kan de kennis van de sleutelpersonen gebruikt worden bij de voormeting en vervolgmeting(en). Zij zullen onder andere informatie kunnen geven over:

- Het belang dat buurtbewoners toekennen aan bepaalde criminaliteitsproblemen en andere problemen in de buurt (bijvoorbeeld parkeerproblemen, vervuiling, etc.).
- Oorzaken van de (criminaliteits)problemen in de buurt.
- De mate van integratie van de bewoners in de buurt (onderlinge contacten van buurtbewoners, lidmaatschap van verenigingen, etc.).
- De houding van de bewoners ten opzichte van de politie (bijvoorbeeld redenen om strafbare feiten niet te melden bij de politie).
- De manier waarop bewoners het best bij het BPV-project betrokken kunnen worden/blijven.

Wanneer men sleutelpersonen gaat interviewen is het noodzakelijk dat de interviews een duidelijke vooraf bepaalde structuur hebben. Die structuur is natuurlijk afhankelijk van hetgeen men te weten wil komen c.q. van hetgeen men met die gesprekken wil bereiken.

Dat betekent dat de interviewer op zijn minst moet beschikken over een lijstje met punten, die in de gesprekken behandeld moeten worden.

Daarnaast is het van belang dat de gesprekken zo nauwkeurig mogelijk schriftelijk of op tape worden vastgelegd (als met een bandrecorder gewerkt wordt, moet altijd vooraf gevraagd worden of de geïnterviewde daar geen bezwaar tegen maakt).

3.4 Externe observatie

De methode van (externe) observatie kan in het kader van een BPV-voormeting bij het beantwoorden van bepaalde onderzoeksvragen zeer nuttig zijn:

- Via observaties door bijvoorbeeld wijkagenten of surveillanten kan worden nagegaan in hoeverre de bevolking bepaalde preventieve maatregelen neemt.
Het voordeel van observatie is hier dat er waarschijnlijk een objectiever beeld van het nemen van preventieve maatregelen wordt verkregen dan wanneer men er de bevolking zelf naar vraagt (het gevaar van sociaal wenselijke antwoorden is hier immers groot). Een nadeel is dat men er via observatie moeilijker (onmogelijk is het echter niet) achter komt welke groepen meer en welke groepen minder preventieve maatregelen nemen.
- Via observaties kan een indruk worden verkregen van bepaalde misdaadbevorderende situaties en eventueel ook van plekken die door de bevolking gemedend worden.
- Via observaties kan een beeld worden verkregen van de mogelijkheden die bewoners hebben om hun buurt visueel te controleren (kunnen bewoners zien wat op straat gebeurt) en de werkelijke mate van controle die de bewoners uitoefenen.

Bij het laten uitvoeren van observaties moeten de observanten natuurlijk met duidelijke instructies de buurt intrekken: Waar moet op worden gelet en wat moet er op welke wijze geregistreerd worden.

Een bijkomend voordeel van de observatiemethode is dat verschillende korpsleden actief bij de voorbereiding van het project betrokken worden.

3.5 Panel onderzoek

Met panel onderzoek wordt bedoeld dat een klein aantal respondenten (in dit geval dus buurtbewoners) meerdere malen vrij diepgaand wordt geïnterviewd. Deze methode is natuurlijk niet geschikt om totaal-

effecten van een BPV-project in getalletjes uit te drukken, maar is wel zeer bruikbaar als men wil weten wat voor uitwerking de afzonderlijke maatregelen hebben. In het kader van een BPV-project zou een panel-onderzoek er als volgt uit kunnen zien:

- Men selecteert een clubje van 10 à 20 buurtbewoners, waarbij er voor wordt gezorgd dat een aantal verschillende leeftijds-categorieën (zowel van het mannelijk als vrouwelijk geslacht) vertegenwoordigd zijn.

- Voor de start van het project worden zij geïnterviewd over een aantal items, bijvoorbeeld:
 - .Angstgevoelens,
 - .Problemen in de buurt,
 - .Aard van contacten tussen buurtbewoners,
 - .De relatie tussen buurtbewoners en politie,
 - .Soort maatregelen die in aanmerking komen.
- Als het project een tijd draait worden dezelfde buurtbewoners nogmaals geïnterviewd. Daarbij wordt nagegaan welke veranderingen (ten aanzien van de items uit de eerste interviewronde) door de verschillende (afzonderlijke) maatregelen zijn veroorzaakt.

Natuurlijk geldt net als bij de interviews met sleutelpersonen dat de interviews bij panel onderzoek een duidelijk vooraf bepaalde structuur moeten hebben.

Een aardige variant bij deze methode is dat de groep buurtbewoners gedurende het project een 'logboekje' laat bijhouden, waarin zij bepaalde belangrijke indrukken over het project noteren.

3.6 De enquête onder buurtbewoners

De 'zwaarste' onderzoeksmethode die voor een voormeting in aanmerking komt, is de uitgebreide enquête onder buurtbewoners (UBB). Deze methode is alleen zinvol als:

- Men een nauwkeurig beeld van de effecten van het project als geheel wil verkrijgen
- Er voldoende tijd (menskracht) of/en geld ter beschikking staan om een dergelijke enquête goed uit te voeren en te verwerken.

De eerste van deze twee voorwaarden brengt met zich mee dat een UBB-enquête alleen moet worden gehouden als men geïnteresseerd is in een of meer van de items, die samenhangen met de (sub)doelstellingen van een BPV-project:

- Een **exacter** beeld van het slachtofferschap in de buurt dan politiegegevens bieden*. Overigens moet men zich hierbij bedenken dat als een buurt erg klein is (ter gedachtenbepaling: minder dan 5000 bewoners) kan het beeld van het slachtofferschap sterk door het toeval worden bepaald. Net dat ene jaar werd die ene straat op een avond door een serie van 10 inbraken opgeschrikt: in een klein gebied heeft dat een veel groter effect op het slachtofferpercentage dan in een groot gebied.
- De mate en aard van angstgevoelens in de buurt.
- Het nemen van preventieve maatregelen.
- Een **exact** beeld van de aangiftebereidheid

*= Overigens is het natuurlijk niet altijd zo dat een slachtofferenquête een beter beeld van de criminaliteit geeft dan politiegegevens. Met name voor delicten waarbij het aangiftepercentage hoog is, zijn politiegegevens vaak beter bruikbaar. Wil men bijvoorbeeld een beeld krijgen van de modus operandi bij inbraak is het beter om politiegegevens te gebruiken. Als men namelijk van slachtoffergegevens gebruik wil maken, betekent dit namelijk dat de steekproef vrij groot moet zijn (zie het voorbeeld onder "het trekken van een steekproef" op pagina 16).

- Informatie over de houding ten opzichte van de politie.
- Bovendien geldt voor een UBB dat er voor al deze items uitsplitsingen gemaakt kunnen worden naar verschillende categorieën buurtbewoners: leeftijd en geslacht zijn het meest voor de hand liggend, maar een onderscheid tussen huurders en eigen woning bezitters kan ook interessant zijn.
- Tenslotte kan in deze enquête ook worden gevraagd naar problemen die buurtbewoners belangrijk vinden. Dit dient dan om beter te kunnen bepalen welke problemen prioriteit verdienen. Dit enquêteonderdeel zal vaak neerkomen op een 'controle' van de resultaten van gesprekken met sleutelpersonen.

Als men deze informatie niet nodig heeft, moet er ook beslist geen enquête onder buurtbewoners worden gehouden. Als men deze informatie wel nodig heeft dan moeten een aantal voetangels en klemmen, die aan een dergelijke enquête verbonden zijn, zeker vermeden worden. In hoofdstuk 4 zullen een aantal tips worden gegeven om pijnlijke voeten te voorkomen.

3.7 Het bepalen van een onderzoeksmodel

In de 5 paragrafen over onderzoeksmethoden is steeds enige aandacht geschonken aan de vraag welke methodes wanneer toegepast moeten worden. Het is echter wenselijk om tot besluit van dit hoofdstuk het verband tussen de verschillende methoden duidelijk tot uiting te laten komen. Tevens wordt daarin de 'participatiemeting plus' (PMP) enquête betrokken. We doen dit aan de hand van een schema.

Schema 1: Onderzoeksmethoden in samenhang tot doelen (voor)meting

Methodes	Doelen		
	Bepalen maatregelen bij start project	Meting effecten totale project	Indruk effecten afzonderlijke maatregelen
-Inventariseren bestaande gegevens	+	(+)	-
-Interviews sleutel personen	+	-	+
-Observatie	(+)	-	+
-Panelonderzoek	-	-	+
-Participatiemeting plus enquête	(+)	(+)	-
-Uitgebreide bewo- nersenquête	(+)	+	-
Verklaring der tekens:			
+ =methode geschikt voor doel			
(+) =methode is enigszins geschikt voor doel			
- =methode is niet geschikt voor doel			

Bij dit schema passen de volgende kanttekeningen:

- Inventarisatie van bestaande maatregelen en gesprekken met sleutelpersonen zijn in het kader van de voorbereiding van een project praktisch onmisbaar. Het zal over het algemeen slechts een beperkte extra tijdsinvestering vragen om deze methoden (vooral de interviews met sleutelpersonen) ook voor evaluatie doeleinden te gebruiken.
- Als men wil weten wat de effecten van het totale project zijn, kan men zo blijkt uit het schema drie wegen bewandelen:
 1. Een (vaak) onbetrouwbare indruk alleen op basis van politiecijfers.
 2. De tijdrovende of dure weg van de uitgebreide bewonersenquête in samenhang met de politiegegevens.
 3. De middenweg van een PMP-enquête (waar de politiegegevens natuurlijk ook naast worden gelegd).
- Voor indrukken van afzonderlijke maatregelen is men aangewezen op een of meer van de drie kwalitatieve onderzoeksmethoden: interviews met sleutelpersonen, observatie en panel-onderzoek.

Vanuit onderzoekstechnisch oogpunt zal het over het algemeen het mooist zijn om de drie methoden naast elkaar te gebruiken; vanuit praktische overwegingen (tijd/geld) zal dat echter vaak onhaalbaar zijn.

Aangezien interviews met sleutelpersonen ook om andere redenen (bepalen van maatregelen, steun bij project en ook voor een eventuele procesevaluatie) nuttig zijn, heeft deze methode duidelijk eerste prioriteit als een keuze uit de kwalitatieve onderzoeksmethoden gemaakt moet worden.

Aan de andere kant komt het panelonderzoek in veel gevallen het eerst in aanmerking om af te vallen: deze methode overlapt immers tot op zekere hoogte met interviews onder sleutelpersonen*.

Daarmee komt observatie -waarmee in vergelijking tot interviews duidelijk andere informatie wordt ingewonnen- automatisch als tweede op het prioriteitenlijstje te staan.

Richtlijnen voor bepalen onderzoeksmodel

Het zal duidelijk zijn dat dit hoofdstuk niet kan eindigen met een soort standaardrecept bestaande uit de ideale combinatie van onderzoeksmethoden. De lezer zal het moeten doen met een aantal algemene richtlijnen die bij het samenstellen van een onderzoeksmodel (=combinatie van verschillende onderzoeksmethoden) van belang zijn:

- Begin met het bepalen van de hoofddoelen van een voormeting. Met andere woorden dient een voormeting alleen voor het beter kunnen bepalen van maatregelen of ook om effecten vast te kunnen stellen?
- En als men ook geïnteresseerd is in effecten gaat het dan om de effecten van het totale project of van de afzonderlijke maatregelen of wil men beide soorten uitspraken kunnen doen?
- Bij het bepalen van de hoofddoelen moet natuurlijk direct rekening worden gehouden met wat op grond van capaciteit en financiële middelen haalbaar is.

*=Er kan dan ook worden gesteld dat panel onderzoek aan belang wint naarmate er minder sleutelpersonen voor handen zijn.

- Vervolgens verdient het aanbeveling om bij elke voormeting het inventariseren van bestaande gegevens en het interviewen van sleutelpersonen als eerste onderzoeksstappen uit te voeren. Het zijn immers noodzakelijke stappen om een keuze uit maatregelen te kunnen maken. Als deze stappen zijn uitgevoerd, kan worden bepaald met welke methode(n) de nog openstaande vragen te beantwoorden zijn.
- Bij de keuze uit overige onderzoeksmethoden kan de informatie uit de paragrafen 3.2 tot en met 3.6 en schema 1 als leidraad worden gebruikt. We hopen daarin al voldoende duidelijk te hebben gemaakt dat de geëikte methode van de uitgebreide bewonersenquête niet alleen zaligmakend is. Om het belang van andere methoden nogmaals te benadrukken tot besluit een citaat:

"Wil men goed zicht krijgen op de gevolgen van deze maatregelen (bedoeld worden een complex van maatregelen waarbij politie en bevolking met elkaar samen werken, BvD) dan zal er in ieder geval voor moeten worden gezorgd dat de activiteiten niet verwateren,...). Bovendien moet evaluatie plaats vinden met behulp van verschillende onderzoeksmethoden (bijv. enquêtes, observatie en interviews). Dit geeft veel meer inzicht in de vraag wat nu precies wel of juist niet goed wordt gevonden door de bevolking, waar men knelpunten ervaart, hoe het politie-optreden overkomt, etc." (W. Broer en C.D. van der Vijver APB. nr. 26 pag. 621).

4 DE UITGEBREIDE ENQUETE ONDER BUURTBEWONERS (UBB)

4.1 De organisatie van een enquête onder buurtbewoners

Als men een enquête wil gaan houden, moeten daarbij de volgende stappen worden genomen:

- het opstellen van de vragenlijst,
- bepalen van de wijze waarop geënuquêteerd gaat worden,
- het trekken van een steekproef,
- bepalen welk lid/leden van de huishoudens er geënuquêteerd moeten worden,
- het houden van proefenquêtes,
- selectie en instructie enquêteurs/enquêtrices,
- verwerken enquêtes.

We zullen kort de belangrijkste aspecten van deze stappen toelichten.

Het opstellen van een vragenlijst

In de volgende paragraaf (4.2) worden de bouwstenen gegeven, waarmee een vragenlijst voor een UBB enquête onder buurtbewoners samengesteld kan worden.

Bepalen van de wijze waarop geënuquêteerd gaat worden

Er zijn drie manieren waarop een vragenlijst afgenomen kan worden:

Schriftelijk, telefonisch of via bezoek aan huis.

Schriftelijk is het minst tijdrovend, maar heeft het nadeel dat de non-response (aantal mensen dat de enquête niet invult) groot is. Zeker bij een voormeting voor een BPV-project is dat een erg groot bezwaar: de kans is levensgroot dat juist bepaalde groepen (bijvoorbeeld mensen die weinig in een BPV-project zien) de vragenlijst niet retourneren, waardoor de resultaten een vertekend beeld geven.

Ons inziens moet er dan ook gekozen worden voor een telefonische of bezoek aan huis enquête. Daarbij moet dan wel op wisselende tijdstippen (ook 's avonds) geënuquêteerd worden, zodat ook bevolkingscategorieën die overdag niet thuis zijn in het onderzoek worden betrokken.

Om wat tijd te besparen kan ook voor een combinatie tussen schriftelijk en bezoek aan huis enquête worden gekozen: de enquêtes worden uitgezet met het verzoek ze in te vullen en te retourneren (bijvoorbeeld binnen een week). De adressen die binnen de gestelde tijd niet gereageerd hebben, laat men vervolgens door een enquêteur bezoeken.

Het trekken van een steekproef

Over het algemeen zal het onmogelijk zijn alle buurtbewoners te enquêteren en zal er gewerkt moeten worden met een steekproef die een redelijke afspiegeling vormt van de gehele buurtbevolking. We spreken hier van representativiteit. Om een representatieve steekproef te krijgen kunnen verschillende wegen worden bewandeld:

- Het volledig aselekt selecteren van buurtbewoners. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren door voor elke straat een aantal adressen te selecteren (de huisnummers kunnen worden bepaald door het gooien met dobbelstenen). De aantallen geselecteerde adressen per straat moeten wel dezelfde verhouding hebben als de verhouding van de aantallen woningen per straat.
- Als men alle bewoners (huishoudens) tijdens de voorbereiding van een BPV-project benadert met de vraag of ze al dan niet mee willen doen aan het project (zie de PMS en PMP enquêtes in paragraaf 2), komt er ook een andere manier van steekproeftrekking in aanmerking. Tegelijk met de 'bereidheid tot meedoen aan het project vraag' kan de vraag worden voorgelegd of men bereid is een uitgebreide vragenlijst in te vullen/te beantwoorden.* Een probleem daarbij is dat de anonimiteit van de ondervraagden dan niet langer gegarandeerd kan worden. Er kan echter wel op worden gewezen dat de resultaten strikt vertrouwelijk zullen blijven.

Vervolgens trekt men een steekproef waarbij de verhouding van diegenen die aan het project willen meedoen en zij die niet willen meedoen, overeenstemt met de verhouding van die twee categorieën binnen de totale buurtbevolking.

Naast de wijze waarop een steekproef wordt samengesteld, is het bepalen van de steekproefgrootte belangrijk. Een zwaar wegende factor daarbij is het soort uitspraken dat men met de resultaten van de enquête wil doen. Een voorbeeld ter verduidelijking: Stel dat men iets wil weten over de angstgevoelens van inbraakslachtoffers. In de meeste buurten zal het slachtofferpercentage zeker niet hoger zijn dan 5%. Als men zinvolle uitspraken wil doen over angstgevoelens van inbraakslachtoffers, zijn er ongeveer 15 tot 20 inbraakslachtoffers in de steekproef nodig. Om er 15 in de steekproef te krijgen zal (als er aselekt wordt getrokken) de steekproef minimaal uit 300 huishoudens moeten bestaan. Vaak zal men natuurlijk met minder respondenten toekunnen, maar het is in ieder geval van belang dit soort rekensommetjes te maken als men de grootte van de steekproef gaat bepalen.

*=Overigens zou men daarbij tevens kunnen vaststellen of de weigeraars (van de enquête) een speciale categorie vormen.

Bepalen welk lid van een huishouden geïnterviewd moeten worden

Als een huishouden uit meerdere personen bestaat, is de vraag "wie vult de enquête in c.q. wie wordt ondervraagd" van belang. Dit is namelijk mede bepalend voor de resultaten van de enquête. Als bijvoorbeeld de enquêtes steeds door het oudste lid van het huishouden worden beantwoord, zullen jongeren (15-20) flink ondervertegenwoordigd raken. Dat zal onder meer tot gevolg hebben dat bijvoorbeeld slachtoffergegevens niet meer representatief zijn voor de gehele buurtbevolking. De beste manier om dit te voorkomen is via de toelichting (aan de geënquêteerden) of/ en instructie (aan de enquêteurs) bij de vragenlijst aan te geven wie de enquête moet invullen c.q. wie er ondervraagd moet worden.

Als men in twee etappes enquêteert (eerst schriftelijk, vervolgens bezoek aan huis) is het mogelijk om eventuele 'niet representatieve plooien' (die in de eerste fase zijn ontstaan) in de tweede fase glad te strijken.

Het houden van een proefenquête

Het verdient aanbeveling een klein aantal proefenquêtes te houden.

Daarbij moet er vooral op worden gelet of de vragen worden begrepen en door de geïnterviewden op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd. Tevens moet worden nagegaan hoeveel tijd het invullen van de vragenlijst kost. Dit kan met het oog op de tijdsplanning nuttig zijn.

Tenslotte is het van belang dat de proefpersonen niet op een of andere manier (bijvoorbeeld door de tijdsduur of te persoonlijke vragen) geïrriteerd raken.

Selectie en instructie van enquêteurs/enquêtrices

Als men besluit om de vragenlijst niet (uitsluitend) schriftelijk te doen, zullen er mensen ingeschakeld moeten worden die de vragen stellen.

Bij een uitgebreide vragenlijst is het van belang dat er **ervaren** enquêteurs worden geselecteerd. Indien er veel buitenlanders ondervraagd moeten worden, stelt dit extra eisen. Soms zullen organisaties voor buitenlanders een helpende hand kunnen bieden.

Het is voorts van belang dat de enquêteurs goed gemotiveerd en geïnstrueerd zijn; dit houdt onder meer in dat:

- De enquêteurs weten wat het doel van het onderzoek is en waar zij bij het stellen van de vragen op moeten letten. Het is dan ook zinvol hen eerst te laten oefenen;
- De enquêteurs weten dat zij geen angstgevoelens mogen opwekken;
- Het duidelijk is wat er moet gebeuren als er mensen zijn die weigeren, niet open doen, in gesprek zijn, het adres niet bestaat, etc.;
- Alle afspraken en instructies op papier staan plus een telefoonnummer van iemand die zo nodig om advies gevraagd kan worden.

Tevens is het zinvol om als de enquêtes achter de rug zijn na te praten met de enquêteurs. Vaak kunnen zij (nog) meer informatie geven dan in de vragenlijsten is terug te vinden.

Het op de hoogte stellen van overige politiefunctionarissen

Een slachtofferenquête leidt er vaak toe dat bewoners naar de politie bellen met de vraag of die enquête wel zuivere koffie is.

Vlak voordat het enquêteren van start gaat, is het dan ook noodzakelijk dat de politiefunctionarissen die dergelijke telefoontjes kunnen krijgen goed op de hoogte zijn met het hoe en waarom van de enquête.

Het verwerken van enquêtes

Bij het verwerken van de enquêtes is het nuttig de volgende tips in het achterhoofd te houden:

- Zorg dat nooit de hele stapel enquête uitkomsten in een grote klap op een bureau gegooid wordt. Probeer de zaak te faseren. Dat geeft de mogelijkheid om eventueel nog wat bij te sturen. Het geeft ook de mogelijkheid om met een beperkt aantal enquêtes de verwerking als het ware al even proef te draaien.
- Verwerken is eigenlijk niet meer dan indikken. Om de stapel enquêtes in te dikken, begint men met coderen: alle op dat moment niet ter zake doende informatie wordt weggelaten. Een vraag van vijf regels tekst wordt één nummer, alle antwoordmogelijkheden worden eveneens een nummer, het aantal keren dat een bepaald antwoord gegeven is (de score op een bepaalde antwoord- mogelijkheid), wordt ook één getal. De uitkomst van al dat indikken en optellen wordt 'de rechte telling' genoemd.

Als het goed is (met de nadruk op het woordje als), is al bij het maken van de vragenlijst nagedacht over de eventuele verbanden die er tussen variabelen bestaan. Bijvoorbeeld: zou er een verband bestaan tussen de variabele 'geslacht' en slachtofferschap van fietsdiefstal. Zo'n verband kan worden duidelijk gemaakt met een kruistabel.

Kruistabel x: Verband geslacht/slachtofferschap

		slachtoffer van fietsdiefstal		
		wel	niet	totaal
geslacht	man			
	vrouw			
	totaal			

Het zou natuurlijk prachtig zijn bij de verwerking van een enquête over een computer met een statistisch programma te beschikken. De gecodeerde antwoorden gaan de computer in en daarna verschijnen rechte tellingen en kruistabellen via enkele juiste aanslagen op het toetsenbord. Hetgeen de 'voormeter' er echter niet van ontslaat vooraf na te denken over de bruikbaarheid van bepaalde variabelen en verbanden tussen variabelen.

4.2 De bouwstenen van een enquête

In deze paragraaf worden een aantal vragenblokken gegeven, die bij de voormeting van een BPV-project gebruikt kunnen worden. Het betreft de volgende blokken:

- Buurtproblemen
- Angstgevoelens
- Slachtofferschap en aangiftebereidheid
- Preventieve maatregelen
- Houding tot de politie
- Persoonlijke gegevens

Deze vragenblokken zijn een soort bouwstenen: voor elke specifiek project kan men met behulp van de blokken een eigen specifieke vragenlijst worden samengesteld. De specifieke samenstelling hangt natuurlijk af van hetgeen men via de voormeting te weet wil komen.

Bij het samenstellen van een vragenlijst zal er altijd naar gestreefd moeten worden de zaak zo beknopt mogelijk te houden. Dat bespaart tijd voor enquêteurs, buurtbewoners en diegenen die de resultaten moeten verwerken. Bedenk ook dat open vragen (zonder vaste antwoordmogelijkheden) veel verwerkingstijd kosten. Elke enquête die wordt gehouden, dient vergezeld te gaan van een mondelinge of schriftelijke toelichting voor de geënquêteerde.

In zo'n toelichting dienen in ieder geval aan de orde te komen:

- Uitleg van het doel van de enquête,
- Anonimiteit van de invuller is gegarandeerd,
- Welk lid/leden van het huishouden moet de vragen beantwoorden,
- Uitleg van het begrip buurt. Liefst door middel van een kaartje waarop de buurtgrenzen duidelijk zijn aangegeven.

Vragenlijst voor uitgebreide bewoners enquête (UBB)

Hieronder volgen de 6 verschillende blokken. Per blok volgt een korte toelichting op de vragen. Deze toelichting is bestemd voor de lezer, niet voor enquêteur of geënquêteerde.

Blok 1: Welke problemen moeten worden aangepakt

Toelichting

Doel van dit blok is om een beeld te krijgen van de problemen die de buurtbewoners belangrijk vinden. De lijst met problemen uit vraag 3 moet vanzelfsprekend aan de lokale situatie worden aangepast. Overigens moet in geen geval de suggestie worden gewekt dat al deze problemen aangepakt gaan worden.

1. Zijn er in uw woonbuurt problemen die u vervelend vindt?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 3)
2. Zo ja, welke problemen zijn dat:

3. Ik lees u nu een lijst van misdrijven en andere problemen voor. Kunt u aangeven welke van deze problemen in **uw woonbuurt** een rol spelen?

Geen probleem In enige mate Beslist geen
 een probleem probleem

- . Jongeren die op straat rondhangen
- . De vervuiling
- . Gebrek aan parkeerruimte
- . Auto's die te snel rijden
- . Inbraak in woningen
- . Geweld op straat
- . Lawaai
- . Diefstal van of uit auto's
- . Fietsdiefstal
- . Gebrekkige straatverlichting
- . Te weinig speel mogelijkheden voor jongeren
- . Vandalisme
- . Overlast druggebruikers
- . andere problemen, te weten:

Blok 2: Angstgevoelens

Toelichting

De angstgevoelensvragen zijn in drie categorieën onder te verdelen:

- Angst om op bepaalde plekken te komen (vraag 1 t/m 3),
- Angst binnenshuis (vraag 4 en 5),
- Angst om slachtoffer te worden van bepaalde delicten (vraag 6).

Vanzelfsprekend moeten alleen die vragen worden opgenomen die in het kader van de eigen voormeting van belang zijn. Is men bijvoorbeeld alleen geïnteresseerd in angst om op bepaalde plekken te komen, dan moeten alleen vraag 1 t/m 3 worden gesteld.

1. Zijn er in deze buurt plekken of straten waar u liever niet komt?

☐ Ja

☐ Nee (door naar vraag 3)

2. Welke plekken/straten zijn dat?

.....

3. Waarom komt u daar liever niet?

☐ Stil, afgelegen

☐ Donker

☐ Ongure types

☐ Angst voor beroving/geweld

☐ Anders, te weten:

.....

4. Stelt u zich voor dat u 's avonds om een uur of tien alleen thuis bent en er wordt onverwachts aangebeld. Wat zou u doen?

☐ Ik doe gewoon open

☐ Ik doe alleen open als het iemand is die ik ken

☐ Ik doe alleen open als het iemand is die een betrouwbare indruk maakt

☐ Ik doe niet open

☐ Anders, te weten:

.....

5. Bent u thuis bang om slachtoffer te worden van een misdrijf?

☐ Nooit

☐ Soms

☐ Vaak/altijd

6. De kans om slachtoffer te worden van een misdrijf kan tot gevolg hebben dat men zich soms angstig of bevreesd voelt. In hoeverre komen angstgevoelens bij de volgende delicten bij u op:

	in grote mate	in geringe mate	totaal niet
Mishandeling op straat			
Aanranding/verkrachting			
Inbraak en er is niemand thuis			
Inbraak en u bent thuis			
Diefstal op straat van portemonnaie of portefeuille			
Diefstal van (brom)fiets			
Diefstal van auto			
Diefstal uit auto			
Vernieling aan huis, tuin, etc			
Opzettelijke beschadiging van auto			
Anders, te weten:			
.....			

Blok 3: Slachtofferschap

Toelichting

We gaan er van uit dat dit enquêtedeel met name moet worden gebruikt om het delictplaatje van de buurt te achterhalen. Als men ook geïnteresseerd is in slachtofferschap buiten de woonbuurt moeten de vragen vanzelfsprekend worden aangepast. In dit blok zijn vragen over acht verschillende delicten opgenomen. Is men alleen geïnteresseerd in bijvoorbeeld fietsdiefstal en inbraak dan stelt men alleen de vragen 1 t/m 5 en 37 t/m 40. Ook is het natuurlijk mogelijk om vragen op te nemen over delicten die wij hier niet hebben genoemd. Een voorbeeld is verkrachting/aanranding. Als hier over informatie verlangd wordt, is het van groot belang dat er bij het formuleren en stellen van de vragen zeer zorgvuldig rekening wordt gehouden met de gevoelens die deze vragen kunnen oproepen. Bij elk delict zijn vragen opgenomen over waar en wanneer het delict heeft plaatsgevonden en of er aangifte is gedaan. Vanzelfsprekend kunnen ook die vragen achterwege worden gelaten als men niet in dergelijke informatie geïnteresseerd is.

1. Zijn er het afgelopen jaar in deze buurt een of meer (brom)fietsen van u gestolen?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 6)
2. Hoe vaak is dat het afgelopen jaar gebeurd?
☐ Een keer
☐ Twee keer
☐ Meer dan twee keer, te wetenkeer
3. Waar werd de laatst gestolen (brom)fiets precies gestolen

4. Gebeurde dat overdag of toen het donker was?
☐ Overdag
☐ Toen het donker was
☐ Weet niet
5. Heeft u de laatste keer aangifte gedaan bij de politie?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet niet
6. Is er het afgelopen jaar in deze buurt een auto van u gestolen?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 11)
7. Hoe vaak is dat het afgelopen jaar gebeurd?
☐ Een keer
☐ Twee keer
☐ Meer dan twee keer, te wetenkeer

8. Waar werd de laatst gestolen auto precies gestolen?
.....
9. Gebeurde dat overdag of toen het donker was?
☐ Overdag
☐ Toen het donker was
☐ Weet niet
10. Heeft u de laatste keer aangifte gedaan bij de politie?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet niet
11. Is er het afgelopen jaar **in deze buurt** wel eens iets uit uw auto gestolen?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 16)
12. Hoe vaak is dat het afgelopen jaar gebeurd?
☐ Een keer
☐ Twee keer
☐ Meer dan twee keer, te wetenkeer
13. Waar gebeurde de laatste diefstal uit uw auto precies?
.....
14. Gebeurde dat overdag of toen het donker was?
☐ Overdag
☐ Toen het donker was
☐ Weet niet
15. Heeft u de laatste keer aangifte gedaan bij de politie?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet niet
16. Is er het afgelopen jaar **in deze buurt** een portemonnaie of portefeuille van u gestolen?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 21)
17. Hoe vaak is dat het afgelopen jaar gebeurd?
☐ Een keer
☐ Twee keer
☐ Meer dan twee keer, te wetenkeer
18. Waar werd de laatste keer uw portemonnaie of portefeuille precies gestolen?
.....
19. Gebeurde dat overdag of toen het donker was?
☐ Overdag
☐ Toen het donker was
☐ Weet niet

20. Heeft u de laatste keer aangifte gedaan bij de politie?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet niet
21. Bent u het afgelopen jaar op straat **in deze buurt** lastig gevallen of mishandeld al dan niet met seksuele bedoelingen?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 26)
22. Hoe vaak is dat het afgelopen jaar gebeurd?
☐ Een keer
☐ Twee keer
☐ Meer dan twee keer, te wetenkeer
23. Waar vond dit de laatste keer precies plaats?
.....
24. Gebeurde dat overdag of toen het donker was?
☐ Overdag
☐ Toen het donker was
☐ Weet niet
25. Heeft u de laatste keer aangifte gedaan bij de politie?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet niet
26. Is er het afgelopen jaar **in deze buurt** een of mee van uw eigendommen opzettelijk beschadigd?
☐ Ja
☐ Nee (door naar vraag 31)
27. Hoe vaak is dat het afgelopen jaar gebeurd?
☐ Een keer
☐ Twee keer
☐ Meer dan twee keer, te wetenkeer
28. Waar vond dit de laatste keer precies plaats?
.....
29. Gebeurde dat overdag of toen het donker was?
☐ Overdag
☐ Toen het donker was
☐ Weet niet
30. Heeft u de laatste keer aangifte gedaan bij de politie?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet niet
31. Is er bij u het afgelopen jaar ingebroken?
☐ Ja
☐ Nee (door naar volgende blok)

32. Hoe vaak is er het afgelopen jaar bij u ingebroken?
☐ Een keer
☐ Twee keer
☐ Meer dan twee keer, te weten
33. Gebeurde het de laatste keer overdag of toen het donker was?
☐ Overdag
☐ Toen het donker was
☐ Weet niet
34. Heeft u de laatste keer aangifte gedaan bij de politie?
☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet niet

Blok 4: Preventieve maatregelen

Toelichting

In dit blok zijn alleen vragen opgenomen, die betrekking hebben op preventie van inbraak, (brom)fietsdiefstal en diefstal van/uit auto.

Een belangrijk probleem bij deze vragen is de interpretatie van de antwoorden. Bijvoorbeeld: iemand die 90 van de 100 keer zijn fiets op slot zet, zal vermoedelijk antwoorden dat hij zijn fiets op slot zet en iemand die een alarminstallatie heeft, hoeft die ook niet altijd te gebruiken, etc.

Kortom deze vragen geven slechts een zeer ruwe indicatie van de preventieve maatregelen die mensen treffen. Een nauwkeuriger beeld zou men zoals gezegd kunnen krijgen door observatie; eventueel komt ook panel onderzoek (Vertelt u eens: Zet u uw fiets altijd op slot") in aanmerking.

1. Welke van de volgende maatregelen treft u gewoonlijk om diefstal van uw fiets te voorkomen:
 - ☐ Geen maatregelen
 - ☐ Gebruik eenvoudig fietsslot
 - ☐ Gebruik goedgekeurd fietsslot
 - ☐ Gebruik kabel- of kettingslot
 - ☐ Zet fiets in stalling of binnenshuis
 - ☐ Heb fiets gegraveerd
 - ☐ Anders, te weten:
2. Welke van de volgende maatregelen treft u gewoonlijk om diefstal van uw bromfiets te voorkomen:
 - ☐ Geen maatregelen
 - ☐ Gebruik bromfietsslot
 - ☐ Gebruik kabel- of kettingslot
 - ☐ Zet fiets in stalling of binnenshuis
 - ☐ Anders, te weten:
3. Welke van de volgende maatregelen treft u gewoonlijk om diefstal van uw auto te voorkomen:
 - ☐ Geen maatregelen
 - ☐ Doe deuren op slot en ramen dicht
 - ☐ Parkeer auto in garage
 - ☐ Gebruik alarminstallatie
 - ☐ Gebruik stuurslot
 - ☐ Anders, te weten:
4. Welke van de volgende maatregelen treft u gewoonlijk om diefstal uit uw auto te voorkomen:
 - ☐ Geen maatregelen
 - ☐ Doe deuren op slot en ramen dicht
 - ☐ Parkeer auto in garage
 - ☐ Gebruik alarminstallatie
 - ☐ Laat niets in auto liggen
 - ☐ Anders, te weten:

5. Welke van de volgende maatregelen treft u gewoonlijk om inbraak te voorkomen:
- ☐ Geen maatregelen
 - ☐ Bij enkele uren afwezigheid alle buitendeuren en ramen afsluiten
 - ☐ Gebruik alarminstallatie
 - ☐ Gebruik Schakelklok
 - ☐ Voor het slapen gaan buitendeuren en ramen op slot, gegrendeld of op knip
 - ☐ 's Nachts licht laten branden
 - ☐ Dievenklauwen of dievenpinnen aangebracht
 - ☐ Speciale sloten aangebracht
 - ☐ Waardevolle spullen uit het zicht geplaatst
 - ☐ Bij afwezigheid van een week of langer burens/kennissen inlichten met het doel dat ze huis bewoond aanzien geven
 - ☐ Bij afwezigheid van een week of langer waardevolle spullen elders in bewaring geven
 - ☐ Bij afwezigheid van een of meer weken politie inlichten
 - ☐ Bij afwezigheid van een of meer weken iemand permanent in huis laten komen
 - ☐ Waardevolle goederen zijn gemerkt

Blok 5: Contacten met de politie

Toelichting

Dit blok vragen is vermoedelijk het meest onderhevig aan de invloed van de specifieke projectsituatie. De vragen zullen immers sterk afhankelijk zijn van de wijze waarop men de relatie tussen politie en publiek wil veranderen.

De vragen die wij hier opgenomen hebben, zijn vrij algemeen van aard en dit blok zal dus vaak uitgebreid moeten worden met meer specifieke vragen (terwijl een aantal algemene vragen wellicht kunnen vervallen).

1. Heeft u ooit contact gehad met de politie?
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
2. De laatste keer, weet u nog wanneer dat was?
 - ☐ Langer dan 5 jaar geleden
 - ☐ 1 tot 5 jaar geleden
 - ☐ Korter dan 12 maanden geleden
 - ☐ Nooit
3. Kunt u in eigen woorden omschrijven waarover het contact ging?
4. Hoe voelde u zich toen behandeld door de politie?
 - ☐ Vriendelijk
 - ☐ Zakelijk, correct
 - ☐ Onvriendelijk
 - ☐ Weet niet
5. Bent u tevreden over hetgeen de politie toen heeft gedaan?
 - ☐ Tevreden
 - ☐ Niet zo tevreden
 - ☐ Helemaal niet tevreden
 - ☐ Is mij niet bekend wat de politie heeft gedaan
6. Indien u niet zo of helemaal niet tevreden bent, wilt u dan aangeven waarom niet?
 - ☐ Politie heeft niets (aan de zaak) gedaan
 - ☐ Politie heeft te weinig moeite gedaan
 - ☐ Ik heb niets meer gehoord
 - ☐ Niet te spreken over de persoonlijke behandeling door de politie
 - ☐ Dader is niet gevonden
 - ☐ Gestolen goederen zijn niet terug gevonden
 - ☐ Klacht is niet verholpen
 - ☐ Politie kwam te laat
 - ☐ Andere reden, te weten:

7. Hoe dikwijls komt volgens u de politie bij u door de straat?
- ☐ Nooit
 - ☐ Hooguit 1x per maand
 - ☐ Meermalen per maand, maar hooguit 1x per week
 - ☐ Meermalen per week, maar hooguit 1x per dag
 - ☐ Meermalen per dag
 - ☐ Weet niet
8. Hoe vaak zou u wensen dat de politie door uw straat komt?
- ☐ Nooit
 - ☐ Hooguit 1x per maand
 - ☐ Meermalen per maand, maar hooguit 1x per week
 - ☐ Meermalen per week, maar hooguit 1x per dag
 - ☐ Meermalen per dag
 - ☐ Weet niet
9. Als u de politie langs ziet komen in uw straat of buurt, hoe is dat dan meestal? In een auto, op een motor, op een fiets of lopend?
- ☐ Zie de politie nooit langs komen
 - ☐ in de auto
 - ☐ op de motor
 - ☐ op de fiets
 - ☐ lopend
 - ☐ weet niet
10. Hoe zou u wensen dat de politie bij uw in de buurt surveilleert?
- ☐ in de auto
 - ☐ op de motor
 - ☐ op de fiets
 - ☐ lopend
 - ☐ weet niet